

تأبداً فعلی میس اولان لایحه و قریب اولدایدر لایحه و پنبه کتبی و پنبه کتبی و پنبه کتبی
و پنبه کتبی اولدایدر کتبی و قریب اولدایدر کتبی و کتبی اولدایدر کتبی و کتبی اولدایدر کتبی
دقیق حیدر سلطان پ و قریب اولدایدر کتبی اولدایدر کتبی و کتبی اولدایدر کتبی و کتبی اولدایدر کتبی
کتیب قزان ترکیه طایفه سند لایحه کتبی قانق اولدایدر کتبی و کتبی اولدایدر کتبی و کتبی اولدایدر کتبی
لایحه کتبی و کتبی اولدایدر کتبی اولدایدر کتبی اولدایدر کتبی اولدایدر کتبی اولدایدر کتبی اولدایدر کتبی
و کتبی کتبی کتبی طایفه سند لایحه کتبی و کتبی اولدایدر کتبی و کتبی اولدایدر کتبی و کتبی اولدایدر کتبی
کتیب کتبی و کتبی اولدایدر کتبی اولدایدر کتبی اولدایدر کتبی اولدایدر کتبی اولدایدر کتبی اولدایدر کتبی
مقیه اولان قانق کتبی و کتبی اولدایدر کتبی و کتبی اولدایدر کتبی و کتبی اولدایدر کتبی و کتبی اولدایدر کتبی
ترکیه طایفه سند لایحه کتبی و کتبی اولدایدر کتبی و کتبی اولدایدر کتبی و کتبی اولدایدر کتبی و کتبی اولدایدر کتبی
کتیب کتبی و کتبی اولدایدر کتبی اولدایدر کتبی اولدایدر کتبی اولدایدر کتبی اولدایدر کتبی اولدایدر کتبی
و کتبی و کتبی اولدایدر کتبی اولدایدر کتبی اولدایدر کتبی اولدایدر کتبی اولدایدر کتبی اولدایدر کتبی
دعا یا سی جمیع محارقی و پولنه و نظایین و غیره معافی و صلح و رسو و و غیره و غیره و غیره و غیره و غیره و غیره
زمانه اولدایدر و غیره و غیره اولدایدر کتبی اولدایدر کتبی اولدایدر کتبی اولدایدر کتبی اولدایدر کتبی اولدایدر کتبی
و غیره و غیره اولدایدر کتبی اولدایدر کتبی اولدایدر کتبی اولدایدر کتبی اولدایدر کتبی اولدایدر کتبی
بولان کتبی محارقی تکلیف اولدایدر و کتبی کتبی و کتبی اولدایدر کتبی اولدایدر کتبی اولدایدر کتبی اولدایدر کتبی
کتیب کتبی و کتبی اولدایدر کتبی اولدایدر کتبی اولدایدر کتبی اولدایدر کتبی اولدایدر کتبی اولدایدر کتبی
دقیق حیدر طایفه کتبی و کتبی اولدایدر کتبی و کتبی اولدایدر کتبی و کتبی اولدایدر کتبی و کتبی اولدایدر کتبی
لایحه کتبی اولدایدر کتبی اولدایدر کتبی اولدایدر کتبی اولدایدر کتبی اولدایدر کتبی اولدایدر کتبی

Kânunnâme-i Livâ-i Halep

Mukaddemâ livâ-i mezbûrede emr-i pâdişâhiyle kitâbet olundukda Çerâkise zamânında ihdâs olan bid'atler ref' olunup anların mukâbelesinde çiftleri olup zirâ'at ve hirâset eden re'âyâ tâ'ifesinden yılda bir Mart ayında resm-i çift deyu her çiftten kırkar akçe ve mücerred olmayıp kisbe kâdir olanlardan ki çiftleri olmaya resm-i bennâk deyu on ikişer akçe ve mücerred olanlar ki kisbe kâdir olalar resm-i çift deyu altışar akçe kayd alınıp şimdiye değin vech-i meşrûh üzere alınır imiş. Hâliyâ emr-i şerîf mücebince üslûb-ı sâbık üzere defter-i cedîd-i hâkânîye kayd olundu.

Ve livâ-ı mezbûrede vâki' ola kurâ ve mezâri'in bazı kadîmü'l-eyyâmdan mahsûllerini maktû' vergelip ol maktû'a mütehammil olanlar alâ hâlihi ibkâ olunup mütehammil edilmeyip harâba müşrif olan kurâ ve mezâri' emr-i şerîfle kasm kayd olunup tarîk-i kasmları yerli yerinde işâret olunmuşdur. Min ba'd eğer ümenâ ve eğer erbâb-ı tımâr defter-i cedîd-i hâkânîde maktû' olanda maktû' ve kasm olanda kasm eyleyip hilâf-ı emr-i şerîf re'âyâya zulm eylemeyeler.

Ve livâ-i mezbûrede dimos olmayıp kasm olan kurâ ve mezâri'de vâki' olan eşcâr-ı zeytûn ki Românî ola kadîmden tımâr eylediği mukâbelesinde nisf mahsûlune re'âyâ mutasarrif olagelmeğin hâliyâ dahi tağyîr olunmayıp üslûb-ı sâbık üzere mukarrer kılındı. Ve zeytûn-i İslâmînin ve sâir fevâkih-i muhtelifenin her yüz ağacına kırkar akçe harâc alınır. Ve bağâtın her bin çubuğuna kırkar akçe harâc alınır ziyâde alınmaya.

Ve resm-i ağnâm koyun ve keçi kuzulayıp tamâm sürüye yerledikten sonra üç oğlağıyla ve kuzusuyla add olunup her iki re'se bir akçe alına ve bir kovana bir akçe resm alına.

Ve livâ-i mezbûrede resm-i arûs kızdandan otuz para ki altmış akçe olur ve bîve avratdan otuz akçe alına. Ve baş yaran kimseden otuz akçe cerîme alına. Ve baş yarıp kemik çıkarsa veyâhud kol avatsa ganî olup bin akçeye gücü yetse yüz akçe alına eğer binden ekalle gücü yetse elli akçe alına.

Ve salb û siyâsete müstehak olanlardan bedel-i siyâset deyu akçeleri alınmayıp istihkâklarına göre günâh eyledikleri mahalde siyâset olunup haklarından geline. Ammâ bu bahâne ile nesnelere alınmaya. Fi'l-cümle ki cerâ'im husûsları ki vâki' olur kânun-ı kadîm-i Osmânîye mürâca'at olunup tecâvüz olunmaya.

Ve livâ-i mezbûrede vâki' olan serbest tımârlardan gayri erbâb-ı tımârın tımârlarında vâki' olan cürm ü cinâyâtın kânun üzere nisfı sancak beyi olana hâsıl yazılıp nisf-ı âharı erbâb-ı tımârındır. Ve evkâf ve emlâk olan karyeler ki erbâb-ı tımâr ile müşterek olmaya cürm ü cinâyatları hâssa-yı hümâyûna müte'allikdir. Sancak beğine ve gayra hâsıl kayd olunmuş değildir hâssadır.

Ve ekrâd tâ'ifesinin İzzeddin Beğ'e tâbi' olanların cürm ü cinâyatları ve sâir rüsûm-ı örfiyyeleri ve âdet-i ağnâmları beğlerine müte'allik olup zirâ'at etdikleri yerde öşrün ve resm-i çiftlerin sâhib-i arza verdiklerinden sonra mâ'adâ rüsûmları beylerine hâsıl kayd olunmuşdur.

Ve hâssa yörükler dahi kezâlik ellerinde çiftleri olup zirâ'at ve hirâset edenler resm-i çiftlerini ve hubûbâtın öşrün verdiklerinden sonra mâ'adâ rüsûmları Türk ulusu olanlara müte'allik olup hâssa-yı hümâyûn için zabt ederler. Ve külliyyen cerâ'im vâki' oldukda kânun-ı kadîm-i Osmânîye mürâca'at olunup ziyâde alınmaya.

Ve enhâr-ı çeltik Derbesak ve Amik nâhiyelerinde kadîmden bazı nehir ber-vech-i münâsafa ve bazı enhâr sülüsân üzere zirâ'at olunagelmeğin geri vech-i meşrûh üzere kayd olunup yerli yerinde işâret olunmuşdur. Ammâ Antakya ve Bakraz nâhiyelerinde vâki' olan enhârda zirâ'at olunan çeltiğin kifâyet mikdârı tohumu mîrî cânibinden verilip zirâ'at olunmuş.

Re'is ve saka olanlar kadîmden olagelen üslûbları üzere nehrin ayağına birer kantar çeltik ekip vâki' olan hâsılına kendiler mutasarrıf olup çeltiğin vâki' olan hizmetin edâ ederlermiş. Ve korucu olanlara cümle hâsıl olan çeltikten birer kantar çeltik ihrâç olunup verilmiş. Ve çeltik biçip döven kimesneler tamâm edip ümenâya teslîm edecek vakitte

cümle hâsıl olan çeltiği on bir bölük edip bir bölüğün kendiler alıp ve on bölüğün hâssa-yı hümayûn için ümenâ alıp zapt edermiş. Kadîmden üslûbları böyle olduğu ecilden hâliyâ dahi vech-i meşrûh üzere defter-i cedîd-i hâkânîye kayd olundu.

Ve livâ-yi mezbûrede hâsıl üç fasl alınırılmış. Tereke biçmeli olup biçilmeye müstahak oldukda ki kemâlin bulup biçile ol vakte vakt-i hasâd derler vakt-i hasâd kimin tahvîline düşerse tereke ana müte'allik olup harmana i'tibâr olunmaz imiş. Ve zeytûn dahi tamâm yetişip silkilmeye müstehak oldukdan sonra birkaç gün bir sebeb-i kavî olup te'hîr olunup cem' olunmayacak olursa heman amel zeytûn kemâline erip silkilmeye müstehak olduğu eyyâma i'tibârdır. Te'hîr ile birkaç gün cem'i sonradan dahi vâki' olursa i'tibâr müstehak olduğu eyyâmadır.

Ve penbe dahi yetişip kozak karârın bulup kemâline erişdiği vakit ki cem' olunmaya müstehak olur istihkâk bulduğu zaman ile amel olunurmuş.

Ve bağlar harâcı üzüm olup yetişip tamâm ekle kâbil oldukdan sonra harâca müstehak olurmuş. Bu vechile yetişip tamâm olmayınca bağların harâçları cem' olunmaya. Ve cem'ine dahi şurû' olunmaya.

Fi'l-cümle bu zikr olunan vakitlerden evvel kable'l-vakt mahsûl-ı rüsûm zapt olunup alınmak dahi vâki' olursa amel olunmayıp vakitli vaktiyle hükm olunup amel olunurmuş. Hâliyâ dahi üslûb-ı sâbık üzere defter-i cedîd-i sultânîye sebt olundu.

Ve nakdiye akçeye dimos olan kurâ ve mezârî' dahi bu zikr olunan üslûb üzere dimoslarının istihkâkı bu vecihle bu zikr olunan târîhlerde müstehak olunup [2] ammâ ba'de'l-hasâd dimos olan akçeyi verip edâ ederler imiş. Ve zeytûnun ve penbenin dimosları zeytûn ve penbe cem' oldukdan sonra verip edâ edegeldikleri ecilden hâliyâ dahi üslûb-ı sâbıkları tağyîr olunmayıp defter-i cedîd-i sultânîye vech-i meşrûh üzere ketb olundu.

Ve resm-i otlak ve yatak. Livâ-i mezbûrede kışlayıp kalan Türkmen tâ'ifesinden olagelen kânun üzere yılda bir Mart ayında her bir sürüden birer koyun alınır ki aded-i sürü üç yüz

koyun ola artık ve eksik olursa bu minvâl üzere hesâb olunup alına. Ve gelip geçen yörük tâ'ifesinden otlak ve yatak hakkı deyu veya selamlık deyu sancak subaşları ve erbâb-ı tımâr koyunların ve kuzuların taleb edip almayalar. Fî'l-cümle mezkûrların olagelen kânunları üzere olup mukayyed olan kânunlarından ziyâde tecâvüz olunup nesne alınmaya.

Ve resm-i duhân. Livâ-i mezbûrede kışlayıp kalan Türkmen tâ'ifesinden yılda bir Mart ayında resm-i duhân deyu her hânedan on ikişer akçe alınagelmiş. Hâliyâ dahi ziyâde alınmayıp hemân hânedan hâneye her senede on ikişer akçe resm-i duhân alına. Fî'l-cümle alınan rüsûm-ı örfiyye vakitli vaktiyle alınıp kable'l-vakt alınmaya.

Ve livâ-i mezbûrede vâki' olan Haremeynü'ş-Şerîfeyn evkâfının re'âyası cemî'-i avâriz-ı dîvânî ve tekâlif-i örfiyyeden mu'âf ve müselleme ve rüsûmdan ve cürm û cinâyetden serbest olunması fermân olunmuşdur. Vech-i me'mûr üzere defter-i cedîd-i hâkânîye kayd olundu ki min ba'd mezbûrlara nesne teklîf olunmaya.

Ve mezâr-ı enbiyâyâ ve evliyâyâ vakf olan kurâ re'âyâsı ve sâdât dahi avârizdan mu'âf olmaları emr olunmuşdur. Bulara dahi avâriz teklîf olunmaya.

Ve e'imme dahi avâriz-ı dîvâniyyeden mu'âf ve müselleme olalar.

Ve vilâyet-i Arabistân'da şimdiye değin resm-i câmûs bazı yerlerde üçer akçe ve bazı yerlerde altışar akçe ve bazı yerlerde on ikişer akçe alınır imiş. Hâliyâ defter-i cedîd-i hâkânî pâye-yi serîr-i a'lâyâ arz olunup cemî'-i vilâyet-i Arab'da müsâvî olup her sağılır câmûsa üçer para ki altışar akçe olur resm fermân olunmağın ber müceb-i emr-i âli her sağılır câmûsa üçer para resm ta'yîn olundu ziyâde alınmaya.

Lügatçe

Mukaddemâ: Evvelce.

Çerakise: Çerkezler, Memlûkler için kullanılan bir ifade.

Resm-i bennâk: Osmanlılar'da evli aile reislerinden alınan şahıs vergisi.

Kurâ: Karyeler, köyler.

Hâliyâ: Şimdiki halde.

Kadîmü'l-eyyâm: Eski günler, geçmiş zamanlar.

Hâsıl: Köylerdeki toprak mahsullerinden alınan belirli orandaki vergi.

Maktû': Önceden belirlenmiş sabit bir miktar.

Müşrif: Bir hale yaklaşan, yüz tutan.

Kasm: Mahsülün miktarına göre belirlenen vergi miktarıdır. Bu uygulama diğer bölgelerdeki vergilendirmeye şekil yönünden aynıdır.

Min ba'd: Bundan sonra, bundan böyle.

Dimos: Şer'î ve örfi vergi miktarının önceden belirlenerek ürünün hasat zamanında alınması uygulamasıdır.

Fevâkih: Meyveler.

Bîve: Dul.

Avatmak: Kırmak.

Serbest Tımar: Yetkili kılındıkları alanda asayişin teminiyle vazifeli görevlilere ait bütün has ve zeâmetler.

Nısf: Yarı.

Enhâr: Nehirler.

Çeltik: Pirinç.

Kantar: 44 okkalık ağırlık birimi.

Münâsafa: Yarı yarıya paylaşma.

Sülûsân: Üçte iki.

Tereke: Tahıl.

Penbe: Pamuk.

Resm-i Duhân: Bir sipahi toprağında çiftlik tutup öşrünü vermeden yerleşen yörük veya başka bir raiyyetin yılda altışar akçeden ibaret olarak ödeyeceği resimdir.

Sâdât: Seyyidler.

Eimme: İmamlar.